

**MOKINIO, BESIMOKANČIO DAŽYTOJO-TINKUOTOJO PADĖJĖJO
SPECIALYBĖS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA
NR. 2-9**

I. BENDROJI DALIS

1. Vykdyti Marijampolės PRC darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda profesijos mokytojas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.

2. Praktinių užsiėmimų metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.

3. Palaikyti tvarką darbo vietoje.

4. Darbo vietoje neturi būti pašalinių žmonių.

5. Mokinys privalo dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis

6. Mokiniui draudžiama dirbti pneumatiniiais ir elektriniais įrankiais, naudotis automobiliniu keltuvu, jei jis nėra apmokytas neinstrukuotas, kaip reikia saugiai dirbti šiais įrankiais ir įrengimais.

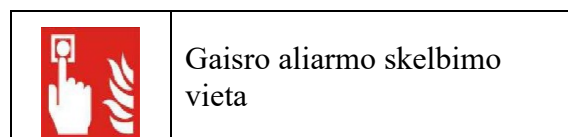
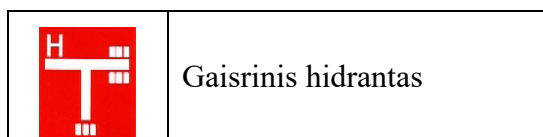
7. Darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimų ir pravažiavimų saugumą.

8. Draudžiama be profesijos mokytojo žinios patikėti darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikinėti darbus nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus profesijos mokytojo leidimą.

9. Mokinys turi žinoti mokykloje, įmonėje, darbo vietose (objektuose) esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo.

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis įspėjamasis ženklas		Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Judančios mašinos dalys		Įspėjimas. Pavojus prispausti
	Įspėjimas. Krentantys daiktai		Įspėjimas. Pavojus nukirsti pirštus
	Įspėjimas. Galima susižeisti galvą		Įspėjimas. Karšti paviršiai

	Įspėjimas. Slidus paviršius			Įspėjimas. Pavojus įkristi
	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga			Įspėjimas. Degi medžiaga
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis privalomasis veiksmas			Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą
	Būtina vilkėti apsauginius drabužius			Būtina avėti apsauginius batus
	Būtina naudoti apsauginius akinius			Būtina mėvėti apsaugines pirštines
	Būtina dėvėti apsauginį šalną			Būtina dėvėti kepuraitę
DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis draudžiamasis ženklas			Eiti pašaliniams asmenims draudžiama
	Draudžiama naudoti ugnį, atvirą šviesos šaltinį			Draudžiama rūkyti
INFORMACINIAI ŽENKLAI				
	Rinkimosi vieta			Rūkymo vieta
	Pirmoji pagalba			Skubios pagalbos telefonas
	Evakuacinis išėjimas tiesiai			Avarinis išėjimas
 	Evakuacinis išėjimas į kairę		 	Evakuacinis išėjimas į dešinę
	Gesintuvas			Gaisrinės žarnos ritinys

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

1. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai, esantys ar galintys pasireikšti darbuotojo darbo aplinkoje, galimas poveikis darbuotojo saugai ir sveikatai, prevencinės priemonės:

Rizikos veiksnys	Poveikis saugai ir sveikatai	Prevencinės priemonės
Fizikiniai veiksniai:		
Nepakankamas darbo vietos apšvietimas	Didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas mažėja darbuotojo pastabumas. Galimos darbo klaidos, kurios gali būti susijusios su įvairaus masto incidentais, avarijomis, nelaimingais atsitikimais	Jeigu bendras apšvietumas yra mažesnis už reikalaujamą, būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus
Fizikiniai veiksniai:		
Netinkamas mikroklimatas (temperatūra, drėgmė, ventiliacija ir t.t.)	Įvairaus sunkumo ūmių sveikatos sutrikdymų ar profesinių ligų rizika	Įvertinus mikroklimatą naudoti tinkamus darbu šiomis sąlygomis rūbus, avalynę
Per didelis triukšmo lygis (darbuotojo darbo vietoje bendras triukšmo lygis neturi viršyti 80 dBA)	Galimi įvairaus sunkumo klausos ir vestibuliarinio aparato pakenkimai. Triukšmas sukelia negrįžtamą klausos susilpnėjimą ar net klausos netekimą ir profesines ligas	Vengti buvimo padidinto triukšmo zonoje, jei to padaryti neįmanoma, apsaugai nuo triukšmo naudoti ausines, ausų kištukus, kitas įmonėje nustatyta tvarka naudojamas apsaugos priemonės arba trumpinti triukšmo veikimo laiką
Darbas lauko sąlygomis – nepalankios meteorologinės sąlygos	Įvairaus sunkumo ūmių sveikatos sutrikdymų ar profesinių ligų rizika	Įvertinus mikroklimatą ir meteorologines sąlygas, naudoti tinkamus darbu šiomis sąlygomis rūbus, avalynę, esant audrai, perkūnijai, plikšalai darbus nutraukti. Taikyti specialias pertraukas
Rankas veikianti vibracija	Neigiamas poveikis visam organizmui, nuovargis. Ypač pasireiškiantį raumenų, kaulų struktūros, neurologiniais ir kraujagyslių pakenkimais. Gali sukelti profesines vibracines ligas	Kaitalioti darbą su vibruojančiais ir nevibruojančiais įrenginiais. Nuolat tikrinti ar gerai išbalansuotos judančios įrenginio dalys, naudoti asmenines apsaugines

		<p>priemones. Prieš pradėdant dirbti su rankas veikiančiais vibruojančiais įrankiais (įtaisais) atlikti rankų apšilimo pratimus. Dirbant keisti įrankius. Pertraukėlių metu masažuoti rankų pirštus. Vengti rūkyti</p>
Cheminiai veiksniai:		
Dulkės (organinės ir neorganinės kilmės), alergiškai veikiančios visą organizmą	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas	Apsaugai nuo dulkių naudoti respiratorius, dujokaukes, uždaro tipo akinius, tinkamus tokiam darbui rūbus, avalynę, kitas asmenines bei kolektyvines apsaugos priemones
Dažų, skiediklių, ploviklių garai	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas	Apsaugai nuo cheminių medžiagų, garų naudoti respiratorius, dujokaukes, uždaro tipo akinius, tinkamus tokiam darbui rūbus, avalynę, kitas asmenines bei kolektyvines apsaugos priemones
Fizikiniai veiksniai:		
Medienos apdirbimui naudojamos medžiagos	Galimi įvairaus sunkumo kvėpavimo takų, gleivinės, odos sudirginimai ar sužalojimai, galintys įtakoti ūmius ar lėtinius susirgimus, alergines organizmo reakcijas	Preparatus laikyti arti vietinės traukos. Reikia imtis priemonių, kad nesusidarytų pavojinga degių ar sprogių medžiagų koncentracija. Medžiagų talpas laikykite sandariai uždarytas. Naudokite kvėpavimo takus, rankas, kūną apsaugančias priemones
Elektros srovės poveikis, esant netvarkingai instaliacijai ar netinkamai naudojant elektrinius prietaisus, įrenginius ir įrankius	Įvairaus sunkumo traumų (net mirtinų), sveikatos sutrikdymų rizika	Laikytis elektros saugos reikalavimų. Nenaudoti netvarkingų elektrinių įrankių, įrengimų, kitų darbo priemonių. Nesiliesti prie neizoliuotų elektros įrangos dalių, kuriomis teka elektros srovė. Remontuoti elektros įrenginius ir prietaisus gali tik asmuo, turintis atitinkamą elektros saugos darbuotojo kvalifikaciją

Netvarkinga darbo vieta (slidžios, nelygios grindų ar grindinio dangos)	Paslydimas, pargriuvimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai	Užtikrinti, kad darbo vietoje grindų dangos būtų neslidžios, sausos, lygios, nuolat valomos, jeigu dėl darbo specifikos grindys būna šlapios ir slidžios, būtina dėvėti apsaugančią nuo paslydimo avalynę
Netvarkingos ar užgriozdintos patalpos, teritorija	Užkliuvimas, pargriuvimas, užgriuvimas, nukritimas. Galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai ar net mirtinos traumos	Nuolat palaikyti tvarką ir švarą patalpose ir teritorijoje. Laikytis sandėliavimui, patalpų eksploatavimui ir teritorijos priežiūrai keliamų reikalavimų
Netvarkingi įrengimai, įrankiai, prietaisai ir kt.	Tikimybė įsipjauti, įsidurti į aštrius daiktus, briaunas, patirti sužalojimus ar įvairaus sunkumo traumas dėl neapsaugotų besisukančių ar kitaip judančių detalių	Dirbti tik su tvarkingais ir reikiamos komplektacijos įrenginiais, įrengimais, įrankiais ir prietaisais, juos naudoti pagal paskirtį ir prisilaikant jų eksploatavimo taisyklių reikalavimų. Savavališkai darbo priemonių nemodifikuoti
Krentantys daiktai	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Daiktus, įrankius, medžiagas ir kitas priemones darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi, nebūti vietose, kur vyksta krovos darbai. Darbo vietose, kur yra krentančių daiktų rizika, dėvėti šalną
<i>Fizikiniai veiksniai:</i>		
Kritimas iš aukščio ar į gylį	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Pasilypėjimui ir darbui aukštyje naudoti tik stabilias, tvarkingas, patikrintos paaukštinimo priemones. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti. Dirbant aukštyje dėvėti šalną užsegta). Pažymėti vietas, kur yra duobių ar kritimo pavojus
Fizinė perkrova (vienkartinis kėlimas moterims 10, vyrams 30 kg)	Galimos įvairaus sunkumo traumos, raumenų patempimai, stuburo sužalojimai	Nekelti vienam daiktų (detalių, ruošinių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Jeigu nėra galimybių tai atlikti dviese, būtina naudotis kėlimo įrenginiais

Gaisro ir sproginimo pavojus	Galimas nudegimo ar net žuvimo pavojus	Pakeisti produktą kitu mažiau pavojingu. Panaikinkite artimus uždegimo šaltinius (kibirkštis, cigaretė, suvirinimo vietą ir pan.). Įrenkite kontrolės ir aliarmo priemonės. Laikykite gesintuvus lengvai prieinamoje vietoje. Nustatykite veiksmų planą gaisro metu
Pernelyg sunkus arba didelis, griozdiškas arba nepatogus suimti (paimti), nestabilus (arba jo turinys sunkiai perkeliamas) krovinys	Krovinį keliant rankomis, gali kilti pavojus susižaloti, ypač nugarą. Toks krovinys gali sužeisti darbuotojus, ypač susidūrus, dėl savo kontūrų ir (arba) konsistencijos	Krovinius kelti tokioje padėtyje, kurioje krovinys nebūtų laikomas arba juo manipuluojama per atstumą nuo liemens, arba liemenį lenkiant ar sukant. Stengtis naudoti kėlimo įrenginius
Besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos mechanizmų ir įrengimų dalys	Galimos įvairaus sunkumo traumos, galūnių sužalojimai	Neliesiti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais. Nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių
Neteisingai sumontuoti pastoliai, netinkamos paaukštinti naudojamos priemonės, avarinės būklės pastatai	Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos	Pasilypėjimui ir darbui aukštyje naudoti tik stabilias, tvarkingas paaukštinimo priemonės. Draudžiama nuo paaukštinimo priemonių šokti. Dirbant aukštyje dėvėti šalną (užsegta)
Asmens higienos taisyklių nesilaikymas	Galimi apsinuodijimo, infekcijų, ir virškinimo trakto negalavimai. Ūmūs susirgimai ar net mirtis	Darbuotojams leidžiama valgyti, praustis ar atlikti gamtinius reikalus tik tam pritaikytuose vietose
<i>Ergonominiai, psichosocialiniai ir organizaciniai veiksniai</i>		
Nepatogi, priverstinė darbo poza	Galimi skeleto sistemos ir raumenų pažeidimai	Tinkamai parinkti darbo aukštį ir darbo priemonių išdėstymą, taip pat sudaryti galimybę keisti darbo pozą
Stresas dėl netinkamo darbo organizavimo, kvalifikacijos stokos	Dėl netinkamo darbo organizavimo galimos problemos tarp kolegų, konfliktai tarp darbuotojų ir vadovaujančio personalo. Stresas ir įtampa	Aptarti su darbuotojais užduočių planavimą ir paskirstymą. Apsvarstyti darbo proceso eigą. Darbuotojus motyvuoti, sukurti jų

	<p>padidina jautrumą ir iššaukia klaidas. Galimi įvairaus sunkumo galvos, galūnių, kitų kūno vietų sužalojimai, traumos</p>	<p>atsakomybės sampratą. Problemas spręsti atskiruose pokalbiuose. Sukurti tiesioginę ir aiškią informacijos sistemą, kuri padėtų išvengti klaidų. Patikrinti organizavimą, sukurti tiesioginę ir aiškią informacijos sistemą. Pritaikyti pertraukų sistemą. Darbams atlikti parinkti tinkamus darbuotojus, kurie atitinka keliamus kvalifikacinius reikalavimus</p>
--	---	--

2. Mokinys privalo praktinių užsiėmimų metu dirbti asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

2.1. galvai apsaugoti;

2.2. rankoms ir plaštakoms apsaugoti;

2.3. kojoms ir pėdoms apsaugoti;

2.4. akims apsaugoti;

2.5. kvėpavimo takams apsaugoti;

2.6. apsauginiais darbo darbužiais.

3. Mokinys privalo:

- 3.1. dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis;
- 3.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones;
- 3.3. laiku pranešti pranešti profesijos mokytojui apie jų nusidėvėjimą, užtersimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas.
4. **PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ.** Mokinys turi gauti iš profesijos mokytojo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.
5. Apsirengti tvarkingus ir tinkamo dydžio darbo drabužius, užsisagstyti juos, apsiauti darbo avalynę. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo drabužiais arba be jų.
6. Patikrinti asmenines apsaugos priemones.
7. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti. Pašalinti darbui trukdančius pašalinius daiktus, kliuvinius. Vizualiai patikrinti, ar pakankamas vietinis apšvietimas.
8. Patikrinti savo darbo įrankius, kad jie būtų techniškai tvarkingi ir saugūs dirbti.
9. Patikrinti pristatomų arba skečiamų kopėčių, pastolių tvarkingumą.
10. Patikrinti, kad angos, duobės būtų aptverti arba uždengti.
11. Pastebėjus bet kokį gedimą, netvarką ar keliantį pavojų veiksni, informuoti vadovą. Darbo nepradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai. Būtinai darbai medžiagas, gaminius, instrumentus, įrangą darbo vietose išdėstyti tvarkingai, kad būtų galima išvengti jų kritimo, griuvimo, virtimo. Zonos, kuriose kyla susidūrimo su kliūtimis, griuvimo ir daiktų kritimo pavojus turi būti paženklinami šiomis juostomis.

12. **MOKINIO VEIKSMAI DARBO METU.** Darbo metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, neužsiminėti pašaliniais darbais, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.
13. Palaikyti tvarką ir švarą darbo vietoje.
14. Paaukštinimo priemonės (pastolius, klotinius, bokštelių, lopšius, aikšteles), kurių aukštis iki 4 m, leidžiama eksploatuoti tik po to, kai jos patikrintos profesijos mokytojo.
15. Dirbti tik nuo tokių paaukštinimo priemonių, kurioms užtikrintas pakankamas stiprumas, pastovumas.
16. Pastoviai stebėti, kad paaukštinimo priemonių darbo paklotas ir aptvėrimai būtų tvarkingi ir patikimai pritvirtinti. Darbo paklotas turi būti lygus, horizontalus, be angų. Kai pastolių paklotas išdėstytas aukštyje 1,3 m ir daugiau, turi būti įrengtas 1 m aukščio aptvėrimas, kuris turi susidaryti iš porankio, tarpinio horizontalaus elemento viduryje ir bortelio ne mažiau 15 cm aukščio.
17. Paaukštinimo priemonės statyti ant tvirto pagrindo. Negalima po paaukštinimo priemonių atramoms dėti plytų, akmenų, lentų atraižų ir pan. Metaliniai pastoliai turi būti įžeminti. Praėjimo vietose po pastoliais įrengti apsauginį stogelį. Stogelis turi išsikišti už pastolių ne mažiau 1,5 m ir sudaryti 20 laipsnių kampą.
18. Nuo pristatomų kopėčių galima vykdyti tik smulkius darbus, naudojantis apsauginiu diržu. Draudžiama vykdyti mūro darbus nuo išorės pastolių, esant liūčiams, plikšalai, stipriam lietuvi ar esant vėjui didesniai kaip 6 balai.
19. Nesant galimybės įrengti darbo pakloto ir aptvėrimų, darbai aukštyje nuo įvairių neaptvertų konstrukcijų, prie neaptvertų angų, esant darbo vietai aukštyje 1,3 m ir aukščiau, turi

būti vykdomi naudojantis apsauginiais diržais.

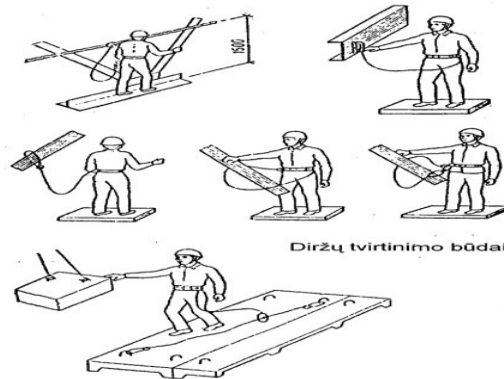
20. Atliekant mūro darbus:

20.1. naudoti tik inventorines ir tvarkingas apsaugos priemones; saugos diržą prie konstrukcijų pritvirtinti tik prie profesijos mokytojo nurodytos vietos;

20.2. viršuje nepalikti išdėliotų nepritvirtintų instrumentų ir kitų daiktų. Instrumentams pririšti naudoti virves. Per pertraukas palikti ant sienų medžiagas ir įrankius draudžiama;

20.3. medžiagas krauti tik į specialiai tam skirtas vietas, neprisikrauti jų daugiau nei paskaičiuota, naudoti dėžutę ar krepšį instrumentams ir tvirtinimo detalėms pernešti;

20.4.

20.5. medžiagas (plytas, skiedinį) išdėstyti ant pastolių ar inventorinių klojinių pagal darbų vykdymo projektą;

21. Darbų atlikimui aukščiau kaip 1,3 m nuo žemės arba perdangos paviršiaus, darbuotojas privalo naudoti specialiai tam skirtus klotinius arba pastolius su apsauginiais aptvėrimais. Draudžiama vykdyti mūro darbus nuo neinventorinių, netipinių paaukštinių.

22. Dirbančiųjų apsaugai kritimo iš aukščio, privaloma naudoti specialias apsaugos priemones: apsauginius aptvėrimus, apsauginius stogelius, apsauginius diržus, numatant vietas jų tvirtinimui.

23. Medžiagų padavimo į darbo vietas krano pagalba, darbuotojui, draudžiama būti po pakeltu kroviniu arba jo galimo kritimo zonoje.

24. Mėtyti medžiagas iš aukščio draudžiama.

25. Darbininkams, užlipti ir nulipti nuo pastolių leidžiama tik kopėčiomis, pritvirtintomis viršutiniais galais prie pastolių skersinių. Kopėčių nuolydis neturi būti didesnis kaip 75°.

26. Atliekant betonavimo darbus:

26.1. rankiniu būdu užnešant betoną darbuotojas turi stovėti šonu nuo tos vietos, kur užnešamas betonai;

26.2. betonuojant arti praeinančių elektros laidų, juos reikia apsaugoti arba išjungti įtampą. Negalima savavališkai atlikti elektros įrangos darbų, juos turi atlikti kvalifikuoti specialistai – elektrikai;

26.3. betonuojant stambiablokių klojinių elementus keliais aukštais, kiekvieną naują aukštą, reikia statyti tik gerai sutvirtinus apatinį;

26.4. montuoti klojinių pastolius arba atskirus klojinių blokus, taip pat statyti klojinius didesniame kaip 5m aukštyje, leidžiama tik specialiai apmokytiems ir paruoštiems darbininkams – aukštalipiams, turintiems specialius diržus;

26.5. domkratų strypų įtvirtinimo stovus statyti paaukštinti leidžiama ne mažiau kaip

dviem darbininkams, statyti ir strypus paaukštinti leidžiama ne mažiau kaip dviem darbininkams. Statomi kėliklių strypai ir stovai turi būti gerai įtvirtinti;

26.6. dėti armatūrą į klojinius, jeigu greta jų yra neizoliuotų elektros laidų draudžiama;

26.7. atskirų (be plokščių) gelžbetonio rygelių ir perdengimo sijų armatūrą reikia montuoti stovint ant ne siauresnio kaip 0,8 m pločio darbo pakloto, įrengto prie klojinių dėžių. Tokie pat paklotai įrengiami montuojant atskirai stovinčių gelžbetonio sienų ir pertvarų armatūrą. Darbo paklotas turi būti aptvertas turėklais;

26.8. vaikščioti ant sudėtos armatūros leidžiama tik specialiai 0,6 m pločio tilteliais, kurie įtaisomi ant klojinių ir ožių;

26.9. jeigu betono mišinys transportuojamas savivarčiais, būtina laikytis šių reikalavimų:

26.9.1. artėjant savivartei, darbininkai turi būti priešingoje judėjimui aikštelės pusėje. Eiti prie savivartės galima tik kai ji visiškai sustos;

26.9.2. prilipusius prie pakelto kėbulo, betono likučius valyti grandikliu arba kastuvu su ilgu kotu, stovint ant žemės. Draudžiama daužyti kėbulo dugną iš apačios;

26.9.3. draudžiama stovėti po pakeltu savivartės kėbulu arba pakeltame kėbule, ant mašinos ratų, bortų, stuksenti kūjais į pakelto kėbulo dugną, o taip pat stovėti ant mašinos laiptelio, jai važiuojant.

27. Prieš pakeliant betono bunkerį, įsitikinti, ar jis patikimai uždarytas.

28. Paduodant betoną siurbliais aplink betono siurblių palikti 1 m praėjimus.

29. Prie išeinamos betontiekio angos įrengti stogelį.

30. Betonavimui naudoti klojinių elementus, pagamintus iš kokybiškos medienos, prisilaikant darbų vykdymo projekto.

31. Darant gelžbetonio sienas išardomuose, perstumiamuose klojiniuose, darbininkams statantiems klojinius iš abiejų sienų pusių kai 1,8 m vertikaliai įrengiami paklotai su aptvarais.

32. Šalinti betono kamščius, remontuoti ar ardyti betontiekius galima, tik visiškai kritus slėgimui ir atjungus elektros įtampą.

33. Klojinius išardyti galima tik po visiško betono sukietėjimo, vadovui leidus, o ypatingais atvejais (konstrukcijos ilgesnės kaip 6 m arba plonasienės) tik turint raštišką leidimą.

34. Išardant klojinius, reikia imtis priemonių, kad netikėtai nenukristų klojinių elementai, nenugriūtų laikantieji statramsčiai. Išardytas medžiagas reikia nuleisti ant žemės, surūšiuoti, pašalinti kyšančias vinis ir sudėti į rietuves.

35. Įlipimui į daubą arba tranšėją įrengti lipynes su porankiais arba naudoti pristatomas kopėčias.

36. Atvežant betono mišinį karučiais ant surištos armatūros perdengimų, žemės ar kitų pagrindų turi būti nutiesiami ne siauresni kaip 0,6 m ištisiniai takeliai. Jeigu takeliai įrengiami aukščiau, jų plotis turi būti ne mažesnis kaip 1,2 m, įrengiant virš 1,3 m aukščio, juos būtina iš abiejų pusių aptverti apsauginiais aptvarais.

37. Kai betonuojamos konstrukcijos nuolydis didesnis 20°, reikia dirbti, naudojant apsauginį diržą, kurio tvirtinimo vietas nurodo vadovas.

38. Betonui nuleisti į konstrukcijas, kurios yra žemiau kaip 1,5 m, turi būti įrengiami latakai.

39. Betonuojant atskirai stovinčius pamatus, sienas, pertvaras, darbus vykdyti nuo įrengtų aikštelių, kurios turi būti aptvertos ir padaryti užlipimai.

40. Betonuojant didesniame kaip 1,3 m aukštyje, darbo paklotai ir dažytojo darbo

vieta turi būti aptverti turėklais.

41. Draudžiama dėti armatūrą į klojinius, jeigu greta yra neizoliuotų elektros laidų.
42. Anga perdenginyje iki jos užmonolitavimo turi būti patikimai uždengta arba aptverta.
43. Kertant betono užplaukas, dažytojas turi dėvėti apsauginius akinius.

44. Draudžiama:

- 44.1. vaikščioti surištais armatūros karkasais;
- 44.2. leistis į daubas, tranšėjas šlaitų sutvirtinimo strypais;
- 44.3. naudoti darbo metu netvarkingus instrumentus, turinčius išmušas, suskeldėjusiomis rankenomis ir kt.;
- 44.4. primant betoną, stovėti ant klojinių sienučių;
- 44.5. betonuoti nuo išorinių pastolių arba aukštumoje atvirose vietose, esant vėjo greičiui 15 m/sek ir daugiau, esant plikšalai, griaustiniui ir rūkui, temstant;
- 44.6. sandėliuoti ant pastolių ar darbo klotinių ardomus klojinių elementus, o taip pat juos mėtyti;
- 44.7. vilkti vibratorių už guminio laido (kabelio);
- 44.8. perduoti vibratorių darbo metu kitam asmeniui;
- 44.9. dirbti nuo pristatomų kopėčių;

- 44.10. laistyti vandeniu elektra šildomą betoną;
- 44.11. dirbti šildymo zonoje bet kokius darbus, išskyrus šildymo įrangos pernešimą į kitą vietą;
- 44.12. tiesti laidus tiesiog ant žemės, signalines lempas jungti taip, kad jai perdegus, atsijungtų įtampa.
45. Dirbti su vibratoriumi gali tik tie asmenys, kurie gavo vadovo leidimą.
46. Dirbant kilnojamais vibratoriais, būtina naudotis pirštinėmis, apsaugančiomis nuo vibracijos, ir guminiiais batais.

47. Dirbant vibratoriumi, jis kas 30-35 min. turi būti išjungtas 5-7 min. ataušinimui.

48. Tankinant betono mišinį, elektriniais vibratoriais, reikia žiūrėti, kad jų rankenos būtų su amortizatoriais, korpusai įžeminti ir tvarkinga kabelių izoliacija.

49. Laistant betoną, stebėti, kad vanduo nepatektų ant vibratoriaus variklio.

50. Baigus darbą, vibratorių nuvalyti, tvarkingai sudėti ir laikyti sandėlyje.

51. Vaikščioti ant sudėtos armatūros leidžiama tik specialiais 0,6 m pločio tilteliais, kurie įtaisomi ant klojinių ir ožių.

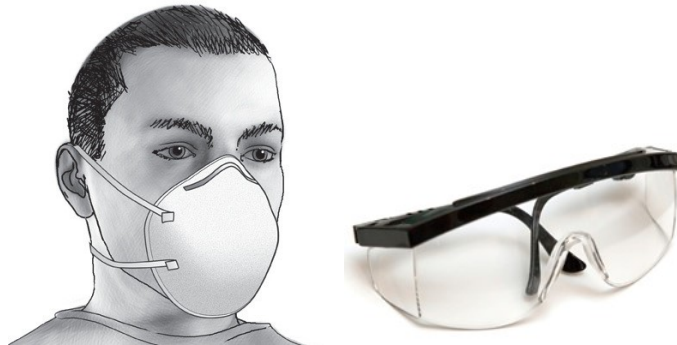
52. Pastebėjus klojinių nestabilumą, šlaitų neleistiną nuogriuvą, darbus nutraukti ir apie esamą padėtį informuoti vadovą.

53. Atliekant dažymo darbus:

53.1. dažant arti praeinančių elektros laidų, juos reikia apsaugoti arba išjungti įtampą. Negalima savavališkai atlikti elektros įrangos darbų, juos turi atlikti kvalifikuoti specialistai – elektrikai;

53.2. dažymo medžiagas laikyti tvarkingoje taroje, darbo metu pastatyti taip, kad neapvirstų, neišsipiltų;

53.3. dažų skiediklius laikyti uždaroje talpose. Dirbant su lakiais dažais, tirpikliais, skiedikliais (lakais, acetonu, Vait spiritu) kvėpavimo takų apsaugai naudoti respiratorių, akių – apsauginius akinius;

53.4. dažant purškimo būdu, draudžiama veikiančią purškimo įrangą nukreipti į žmones;

53.5. plaunant dažymo įrankius reikia dėvėti gumines pirštines;

53.6. darbininkams užlipti ir nulipti nuo pastolių leidžiama tik kopėčiomis, pritvirtintomis viršutiniais galais prie pastolių skersinių. Kopėčių nuolydis neturi būti didesnis kaip 75°;

53.7. darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimus, susidariusias atliekas darbo pabaigoje pašalinti į tam skirtą vietą.

54. Leidžiama nepavojinga keliamo ir pernešamo krovinio masė:

54.1. vyrams – 5-25 kg;

54.2. moterims – 3-16 kg.

55. Sunkias vietines medžiagas, taip pat dėžes su krovniais, reikia perkelti specialiais laužtuvais arba kitais įtaisais.

56. Sunkūs ir griezdiški kroviniai pakraunami ir iškraunami vadovaujant vadovui Jis privalo stebėti, kad kroviniai būtų saugiai pakraunami ir iškraunami.

57. **MOKINIO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ.** Darbo metu naudotus įrankius sudėti į jiems skirtas vietas. Sutvarkyti darbo vietą. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.

58. Nusivilkti darbo drabužius, apžiūrėti, ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą.

59. Informuoti profesijos mokytoją apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

Instrukciją parengė: Darbų ir civilinės saugos inžinierius

V. Naruševičius